

УДК 796

DOI 10.18372/2786-823.1.18154

Школа Олена Миколаївна

кандидатка педагогічних наук, професорка,
завідувачка кафедри фізичного виховання та спортивного вдосконалення,
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради,
м. Харків, Україна.

alesikk1974@gmail.com

Калініченко Олександр Олександрович,

здобувач вищої освіти 1 курсу магістратури
спеціальності 014.09 Середня освіта (Інформатика,
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради,
м. Харків, Україна.

aleksandr.kalinichenko16@gmail.com

ФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАГІСТРАНТІВ-ІНФОРМАТИКІВ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ІКТ

***Анотація.** В статті розглядаються сучасні аспекти використання інформаційно-комунікаційних технологій під час дистанційних занять здобувачів вищої освіти спеціальності 014.09 Середня освіта (Інформатика). Інформаційно-комунікаційні технології збільшують можливості постановки навчальних завдань і управління процесом їх виконання. Вони дозволяють якісно здійснювати контроль діяльності здобувачів-магістрантів, забезпечуючи при цьому гнучкість керування освітнім процесом.*

***Ключові слова:** інформаційно-комунікаційні технології, здобувачі вищої освіти, магістранти, компетентнісний підхід.*

***Annotation.** The article examines modern aspects of the use of information and communication technologies during remote classes of students of higher education in the specialty 014.09 Secondary education (Informatics). Information and*

communication technologies increase the possibilities of setting educational tasks and managing the process of their implementation. They make it possible to qualitatively monitor the activities of master's degree applicants, while ensuring the flexibility of managing the educational process.

Key words: *information and communication technologies, students of higher education, master's students, competence approach.*

Вступ. За останні роки (пандемія, повномасштабна війна) комп'ютерні технології настільки стрімко увійшли в повсякденне життя, що молодь має адаптуватися до умов існування в інформаційному суспільстві через формування необхідних компетентностей в освітньому процесі. Тому в сучасному світі суттєвої популярності все найбільше набувають інформаційно-комунікаційні технології.

Інформаційні технології (ІТ) - сукупність методів і програмно-технічних засобів, об'єднаних в технологічний ланцюг, що забезпечує збір, обробку, зберігання і відображення інформації з метою зниження трудомісткості її використання, а також для підвищення її надійності і оперативності [2, с. 9].

Інформаційно-комунікаційні технології навчання (ІКТ) – це сукупність методів і технічних засобів реалізації інформаційних технологій на основі комп'ютерних мереж і засобів забезпечення ефективного процесу навчання [4, с. 111].

Важливим в процесі дистанційного навчання здобувачів вищої освіти є використання інформаційно-комунікаційних технологій на різних платформах та в будь-яких застосуваннях. До сучасних ІКТ входять інформаційні та комп'ютерні. Адже використання комп'ютерних програм, застосувань та різних платформ в процесі дистанційного навчання дозволяє зробити освітній процес доступним, строго диференційованим навчальним підходом. Також інформаційно-комунікаційні технології збільшують можливості постановки навчальних завдань і управління процесом їх виконання, а також дозволяють

якісно здійснювати контроль діяльності здобувачі-магістрантів, забезпечуючи при цьому гнучкість керування освітнім процесом.

На думку багатьох фахівців, нові інформаційні освітні технології на основі комп'ютерних засобів та застосувань дають можливість значно підвищити ефективність навчання. Інформаційно-комунікативні технології дозволяють зменшити зайві витрати живої праці викладача, змінити саму технологію надання необхідних знань, забезпечити інтенсивну та безперервну взаємодію викладача та здобувачів вищої освіти під час занять. На допомогу викладачеві відбувається поєднання сучасних технологій із традиційними методами навчання. Ці заняття мають бути організовані таким чином, щоб здобувачі вищої освіти з цікавістю та захопленням активно працювали та могли володіти цими знаннями і оцінювати свої успіхи [5].

Метою роботи є розкриття підвищення інтересу здобувачів до нових сучасних методів дистанційного навчання та використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому просторі для поліпшення формування спеціальних компетентностей магістрантів-інформатиків.

Результати дослідження. Було проведено анкетування серед здобувачів вищої освіти першого та другого курсів магістратури спеціальності 014.09 Середня освіта (Інформатика). Здобувачі вищої освіти протягом чотирьох місяців дистанційного навчалися на декількох сучасних он-лайн платформах, які дали певні результати.

Наукова новизна полягала в тому, що теоретично обґрунтовано та розроблено алгоритм застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі здобувачів вищої освіти.

ІКТ здійснюють активний вплив на освітній процес та виховання здобувачів вищої освіти, оскільки змінюють схему передавання знань і методів навчання. Разом з тим, впровадження ІКТ в систему освіти не тільки впливає на освітні технології, а й вводить до процесу освіти нові. Вони пов'язані із застосуванням комп'ютерів, телекомунікацій, спеціального устаткування,

програмних та апаратних засобів, систем обробки інформації і різних застосувань.

Вони пов'язані також із створенням нових засобів навчання й збереження знань, до яких належать електронні підручники і мультимедіа; електронні бібліотеки й архіви, глобальні та локальні освітні мережі; інформаційно-пошукові та інформаційно-довідкові системи [3, с. 468].

На сьогодні перед керівниками закладів вищої освіти, зокрема перед Комунальним закладом «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, стоїть достатньо важке завдання – організувати роботу викладачів для здобуття здобувачами вищої освіти нових знань, умінь і навичок, організувати процес дистанційного навчання за їх активністю та самостійністю. Викладачами кафедри інформатики Комунального закладу «Харківської гуманітарно-педагогічної академії» Харківської обласної ради вивчається проблема якості життя та освіти майбутніх фахівців з інформатики. Одним із завдань було дослідження впливу дистанційного навчання на якість освіти здобувачів вищої освіти.

Впровадження дистанційних технологій навчання неможливе без наявності відповідних технічних пристроїв та Інтернет-зв'язку. Тому було проведено опитування здобувачів вищої освіти щодо можливостей проведення нами дослідження в умовах сьогодення. Виявлено, що практично всі респонденти мали для навчання технічні пристрої.

Для вирішення завдання проводилося анкетування серед здобувачів вищої освіти магістрантів, в якому взяли участь 12 здобувачів вищої освіти першого курсу та 10 здобувачів вищої освіти другого курсу спеціальності 014.09 Середня освіта (Інформатика), які протягом чотирьох місяців навчалися дистанційно. Здобувачам вищої освіти в процесі навчання було запропоновано декілька сучасних он-лайн платформ, а саме:

– проведення онлайн-занять через сервіс конференц-зв'язку на платформах Zoom, Google Meet;

- створення та поширення навчального контенту на сервісі Google Classroom, платформі Moodle;
- прийняття участі в дистанційних науково-практичних конференціях різного рівня на платформах Zoom, Google Meet, Teams;
- здійснення контролю та перевірки знань онлайн за допомогою системи ClassTime, платформи Moodle;
- прийняття участі у вебінарах з використання онлайн-ресурсів для організації освітнього процесу в дистанційній формі;
- проведення консультацій для здобувачів вищої освіти за допомогою мобільного додатку Viber, telegram, платформи ZOOM, електронної пошти.

При використанні сучасних методів в процесі дистанційного навчання потрібно відзначити, що вони потребують від викладачів достатньо більшої кількості часу на розробку занять, а також на забезпеченні диференціації та індивідуалізації процесу навчання.

Одним з варіантів, що дозволяє знизити вказані складності є використання сучасних методів в самостійній роботі здобувачів вищої освіти. При цьому виникають питання організації, як індивідуальної та групової роботи здобувачів вищої освіти, розміщення завдання та матеріалів, перевірки виконання завдань, комунікації й сумісної діяльності учасників освітнього процесу, на наш погляд достатньо успішно можливо реалізувати при використанні інформаційних технологій. Проблема організації самостійної роботи з використанням інформаційно-комунікаційних технологій навчання в середині інформаційно-освітнього середовища є актуальною та заслуговує окремого вивчення та розробки [4; 5].

Анкетування показало, що в процесі дистанційного навчання при підготовці здобувачів-магістрантів в Харківській гуманітарно-педагогічній академії були зручні при використанні такі платформи як Moodle, Google Classroom, Zoom, що й дало можливість здобувачам вищої освіти користуватися форумами та чатами, визначати етапи самостійної роботи,

оцінювати результати групової роботи, створювати завдання різноманітного рівня складності та автоматично їх перевіряти.

Висновки. Таким чином, можна стверджувати, що застосування комп'ютерних технологій в освіті призвело до появи нового покоління інформаційних освітніх технологій. Це дало змогу підвищити якість навчання, зробити взаємодію викладача та здобувача вищої освіти ще ефективнішою.

Отже, використання дистанційних освітніх технологій в освітньому процесі Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради значно розширює методи та форми організації самостійної індивідуальної та групової діяльності здобувачів вищої освіти, що стає доповненням до традиційних. А інформаційно-комунікаційні технології, що реалізуються в середовищі дистанційного навчання академії, дають можливість сформувати у здобувачів вищої освіти не тільки знання до певного матеріалу, а також емоційне та ціннісне відношення до нього. Застосовані здобуті знання, вміння та навички в нестандартних умовах навчання, дозволяють здобувачам вищої освіти академії реалізувати вимоги компетентного підходу в освіті.

Список використаних джерел

1. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю., Шевченко Л.С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід./ за ред. Гуревича Р. С. [Електронне видання]. Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2012. 348 с. URL: <http://kist.ntu.edu.ua/textPhD/itn.pdf> (дата звернення: 30.10.2023).

2. Кадемія М.Ю., Шахіна І.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології внавчальному процесі: навчальний посібник. [Електронне видання]. Вінниця : ТОВ «Планер», 2011. 220 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/1_741_96203634.pdf (дата звернення: 30.10.2023).

3. Школа О.М., Волкова Є.Є., Калініченко О.О. Сучасний процес навчання у вищій школі. *Соціокультурні та психолого-педагогічні аспекти організації освітньо-розвиткового простору в сучасному закладі освіти : матеріали*

Міжнар. наук.-практ. конф. (23 травня 2023 р., м. Харків) / за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків : ХГПА, 2023. С. 467-469.

4. Школа О., Жамардій В., Пелешенко І., Сичов Д. Дистанційне навчання здобувачів вищої освіти Харківської гуманітарно-педагогічної академії в аспекті використання на заняттях інформаційно-комунікаційних технологій. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.* 2023. Том 176. № 20. С. 110 - 113. <https://doi.org/10.58407/visnik.232016>. URL: <https://visnyk.chnpu.edu.ua/index.php/visnyk/article/view/142> (дата звернення: 30.10.2023).

5. Grynova M.; Dorokhova N.; Zhamardiy V.; Shkola O. Princípios didáticos de desenvolvimento do sistema de monitoramento da qualidade do ensino de prospectivos mestrados em estomatologia no ambiente educacional da universidade. *Revista on line de Política e Gestão Educacional, Araraquara*, v. 26, n. esp. 5, 2022. DOI: 10.22633/rpge.v26i00.17419. URL: <https://periodicos.fclar.unesp.br/rpge/article/view/17419> (дата звернення 30.10.2023).